

Samenstellingsverklaring kan nóg duidelijker

Goed nieuws over de controleverklaring: ze wordt uitgebreider, duidelijker en informatiever over de uitgevoerde werkzaamheden en geconstateerde bevindingen. Maar hoe zit het met de samenstellingsverklaring?

AUTEUR: ELLY VAN DER VELDEN EN KEES MAAT*

In de herziene Standaard 4410 is een nieuwe voorbeeldtekst van de samenstellingsverklaring opgenomen. Voorbeeldtekst? Ja, want formeel is de tekst vormvrij, mits voldaan is aan de eisen van 4410. De samenstellingsverklaring is immers - in tegenstelling tot de controleverklaring - niet wettelijk geregeld. De NBA streeft met de voorbeeldtekst echter wel naar consistentie en vergelijkbaarheid.

Verbetering

Iedere lezer van de samenstellingsverklaring zal duidelijk verwoord willen zien welke werkzaamheden de accountant wel en niet heeft uitgevoerd én welke bevindingen de accountant heeft geconstateerd. Vergelijkbaar dus met de ondernemingspecifieke controleverklaring. De nieuwe samenstellingsverklaring is een hele verbetering ten opzichte van de huidige versie. Maar kan het nog duidelijker? Ja. Natuurlijk moet worden afgebakend waar de verklaring betrekking op heeft en welke regelgeving is toegepast, maar we schrijven de samenstellingsverklaring voor de gebruiker; de directeur-grootaandeelhouder, de bank, het maatschappelijk verkeer et cetera.

Dick van Onzenoort schreef vorig jaar in Accountant een artikel over de samenstellingsverklaring, waarin hij onder andere aangeeft dat mogelijk sprake is van een communicatieprobleem: een verschil tussen de werkzaamheden die de samenstellende accountant uitvoert en rapporteert (geen zekerheid) en de verwachtingen van de lezer: wél zekerheid. Daar zijn wij het mee eens. Maar hoe lossen we dat op?

	Tekst herziene samenstellingsverklaring	Hoe kan het duidelijker?
1	'Samenstellingsverklaring van de accountant'	Deze tekst is bedoeld om een duidelijk onderscheid te maken ten opzichte van een samenstellingsverklaring van een niet-accountant. Maar dat blijkt toch ook uit de ondertekening bij de verklaring, het accountantsrapport en de begeleidende brief?
2	'De jaarrekening bestaat uit...'	De samenstellingsverklaring is opgenomen vóór de jaarrekening (ter onderscheiding van de controleverklaring). Moet dan nog worden aangegeven waar de samenstellingsverklaring betrekking op heeft?
3	'Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, "Samenstellingsopdrachten.'	Kent de gebruiker de inhoud van Standaard 4410?
4	'Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.'	Dit roept vragen op. Heeft de accountant de administratie dan ook helemaal bekeken? Bij samenstellen kan toch worden uitgegaan van gegevens die de klant aanlevert tenzij...? In de Engelse tekst* staat 'accounting and financial reporting expertise'. Een betere vertaling zou ons inziens zijn 'administratieve deskundigheid en expertise op het gebied van financiële verslaggeving'
5	Er zijn twee facultatieve teksten opgenomen (zie tekst tussen << >> in de herziene samenstellingsverklaring).	We vinden het positief dat de negatief geformuleerde tekst niet verplicht is opgenomen.
6	In de nieuwe samenstellingsverklaring zijn niet langer koppen opgenomen.	Jammer, want (tussen)kopjes zorgen ervoor dat de lezer sneller leest en beter onthoudt wat er staat.

* De herziene Standaard 4410 is een vertaling van ISRS 4410 Compilation Engagements.

Herzien

Samenstellingsverklaring van de accountant

Aan: opdrachtgever

De jaarrekening van ... (naam entiteit) is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 201X en de winst-en-verliesrekening over 201X met de daarbij horende toelichting. In deze toelichtingen is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, "Samenstellingsopdrachten". Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek (BW).

Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast. Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden hebben wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van ... (naam entiteit). <Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om een oordeel te geven of een conclusie te trekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening.>>

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

<<Voor een nadere toelichting op aard en reikwijdte van een samenstellingsopdracht en de VGBA verwijzen wij u naar www.nba.nl/verklaringen.>>

Plaats en datum
Naam accountant
Naam accountantspraktijk

Voorstel

Samenstellingsverklaring

Aan: opdrachtgever

Op basis van de door u verstrekte gegevens hebben wij de bijgevoegde jaarrekening van ... (naam entiteit) samengesteld.

Bevestiging

Voor u hebben wij de jaarrekening samengesteld rekening houdend met de verslaggevingsregels zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Onze opdracht

Wij hebben de gedragsregels voor accountants nageleefd. Deze betreffen professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid en vertrouwelijkheid. U heeft ons de informatie verstrekt waarmee wij uw jaarrekening hebben samengesteld. Het is uw verantwoordelijkheid dat die informatie nauwkeurig en compleet is.

Werkzaamheden

De door ons uitgevoerde samenstellingswerkzaamheden zijn de volgende.

- Opstellen van een cijfervergelijking met voorgaande jaren en uw begroting op alle posten in de jaarrekening.
- Nagaan op alle posten van de jaarrekening of de waarderingsmethode voldoet aan de regelgeving en of afwaardering moet plaatsvinden.
- Narekenen van de verbanden in de personeelskosten omdat deze fors hoger zijn dan door u begroot.
- Berekenen van de omloopsnelheid voorraad omdat deze fors afwijkt van voorgaande jaren.
- ...

Wij hebben geen specifieke aandacht besteed aan mogelijke fraude of onwettig handelen.

Bevindingen

Hieronder treft u de geconstateerde bevindingen aan.

- De waardering van het pand is gebaseerd op een in xxx uitgevoerde taxatie door een erkende taxateur.
- De forse afwijking van de voorraad ten opzichte van voorgaande jaren wordt veroorzaakt door het voeren van een nieuwe productlijn.
- De gevoerde salarisadministratie bevatte enkele materiële afwijkingen. Deze zijn door ons gecorrigeerd waardoor de personeelskosten in lijn liggen met uw begroting.
- ...

Plaats en datum
Naam accountant
Naam accountantspraktijk

Wat kan duidelijker?

Aanvullende communicatie van de accountant kan helpen. Maar ook meer eigentijds taalgebruik en positieve bewoordingen. Zie op de linkerpagina van dit artikel een aantal kritische noten bij de herziene tekst.

Voorstel samenstellingsverklaring

Wie commentaar heeft, moet ook met een alternatief komen. Op deze pagina ons voorstel met daarnaast de herziene samenstellingsverklaring (de huidige samenstellingsverklaring is opgenomen in HRA deel 3, zie www.nba.nl).

Géén standaard tekst

In helder taalgebruik aangeven welke werkzaamheden zijn gedaan en wat de bevindingen waren, kan de communicatiekloof met de gebruiker verkleinen. Een samenstellingsverklaring die niet standaard kan

worden toegevoegd, vraagt wel meer aandacht. Want bij iedere opdracht moeten de ondernemings specifieke bevindingen worden opgesomd. Is dat erg? Nee, het komt de kwaliteit van de opdracht en communicatie met gebruiker van de samenstellingsverklaring alleen maar ten goede. □

Noot

* Elly van der Velden is werkzaam bij het Bureau Vaktechniek van BDO.
Kees Maat is partner bij Kriton en initiator Learning.nl.